

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระที่มีต่อความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเปรียบเทียบความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระ ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2546 ที่สนใจการประกอบอาชีพอิสระ และมีความสมัครใจเข้าร่วมในการทดลอง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย แบบวัดความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ และโปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระ โดยแบบวัดความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจพิจารณาเพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุรศักดิ์วิทยาคม จังหวัดชลบุรีจำนวน 30 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .47 - .76 นำไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่น .88 ส่วนโปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระ ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจพิจารณาเพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุรศักดิ์วิทยาคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 คน วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองได้รับข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ในวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับข้อมูลตามปกติ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับการทดสอบโดยตอบแบบวัดความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระเป็น 3 ระยะคือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (repeated-measures analysis of variance : one between-subjects variable and one within-subjects variable) ซึ่งมีสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสม

ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสม

ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

4. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสม

ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

5. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสม

ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

6. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสม

ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล
ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ผลดังต่อไปนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสมในการ
ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสมในการ
ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสมในการ
ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสม
ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีความเหมาะสม
ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ตามตาราง 4 ภาพ 5 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองซึ่งได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ และกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับวิธีการเรียนตามปกติ ได้แบ่งระยะเวลาของการทดลองออกเป็น 3 ระยะเวลาคือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ผลการทดลองพบว่ากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม เพราะหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระและฝึกพัฒนาการตัดสินใจในการประกอบอาชีพอิสระโดยโปรแกรมที่ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะโดยนำข้อมูลความรู้ด้านอาชีพอิสระที่เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการเข้าสู่อาชีพนั้น ๆ รายได้ สภาพการณ์ในการทำงาน ความก้าวหน้าของอาชีพ แนวโน้มความต้องการของตลาดเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ วิธีประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่าย รวมทั้งการเตรียมตัวและการปรับตัว เพื่อประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลและสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ประโยชน์ที่จะได้รับและปัญหาที่อาจประสบในการประกอบอาชีพ โดยใช้วิธีการให้ข้อเสนอแนะให้หลากหลาย ได้แก่ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อฝึกพัฒนาการตัดสินใจ วิเคราะห์ลักษณะงานของอาชีพอิสระ การเชิญวิทยากรด้านอาชีพอิสระบรรยาย จัดป้ายนิเทศด้านอาชีพอิสระ ศึกษาฐานการประกอบอาชีพอิสระในสถานที่ประกอบการและการสาธิตการทำงาน ด้านอาชีพอิสระรวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งหลังจากนักเรียนในกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระแล้วนักเรียนสามารถพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้วิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลองส่งผลต่อความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกงศรี จุลละมานี (2545) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สาธิต มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ผลการศึกษพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการแนะแนวอาชีพ พบว่าในระยะ

หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมและการเลือกอาชีพคงอยู่จนถึงระยะติดตามผล เช่นเดียวกับงานวิจัยของเกศินีย์ แจ่มจรรยา (2546) ที่ศึกษาผลการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้ข้อเสนอแนะด้านการศึกษาต่อที่มีต่อความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้ข้อเสนอแนะ การศึกษาต่อ พบว่าในระยะหลังการทดลองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อคงอยู่จนถึงระยะติดตามผล ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมนั้นไม่ได้รับข้อเสนอแนะอาชีพอิสระ ได้เพียงแต่รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ จากการเรียนรู้ในห้องเรียนตามปกติ ไม่ได้รับข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ได้ฝึกการตัดสินใจตามขั้นตอนที่เหมาะสมจึงทำให้ไม่สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงทำให้คะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองเพิ่มมากกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง คือระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลนั้นส่งผลร่วมกันจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระและนักเรียนกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 6 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระมีความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มทดลองได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ๆ 50 นาที จำนวน 10 ครั้ง ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลอง ได้รู้จักข้อมูลของลักษณะงานในการประกอบอาชีพอิสระเพิ่มมากขึ้นและยังได้รู้จักและฝึกขั้นตอนการตัดสินใจจากทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต นักเรียนได้รู้จักขั้นตอนต่าง ๆ ของการตัดสินใจที่เหมาะสมในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนี้กิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระยังมีความหลากหลายด้วยเทคนิคการให้ข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ การเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนาน จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจ มีความกระตือรือร้น ซักถามสิ่งที่ตนเองสนใจ และช่วยกันสรุปเพิ่มเติมเมื่อเสร็จสิ้นจากกิจกรรมตามโปรแกรมที่กำหนดในแต่ละครั้งอย่างตั้งใจ นักเรียนได้รู้จักอาชีพอิสระประเภทต่าง ๆ มากขึ้น ตลอดจนได้ประสบการณ์ตรงจากการไปเยี่ยมชมสถานประกอบการต่าง ๆ ด้วย

จากการใช้เทคนิคหลากหลายที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ กระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระได้อย่างเหมาะสม เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วชิรญา บัวศรี (2523, หน้า23) ที่กล่าวไว้ว่าการแนะแนวอาชีพจะได้ผล บรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยเทคนิค และวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้ให้การแนะนำจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องอาชีพเป็นอย่างดี ประการสำคัญควรจะมีหลัก และ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพด้วย สำหรับผลการศึกษาคครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของจันทา สนธิเดชขจิตพร (2540) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดสไลด์เทปการแนะแนวอาชีพอิสระเพื่อเสริมสร้างความสนใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านอ่างเวียง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษพบว่านักเรียนที่ดูชุดสไลด์ การแนะแนวการประกอบอาชีพอิสระ มีความสนใจในการประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองสูงกว่า ระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการศึกษาวิจัยของรัตนกรณ ชนะจำ (2541) ที่ศึกษา ผลการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือก อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนในการ ตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ไม่ได้รับคำปรึกษา ด้านอาชีพเป็นรายบุคคล มีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่แตกต่าง จากเดิม และนักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตน ในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของพันทิพา หิงสุวรรณ (2541) เรื่องผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อการรับรู้ความสามารถของตนใน การ ตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต ผลการวิจัย พบว่านักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มมีการรับรู้ความสามารถของตนใน การ ตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ไม่ได้รับการให้ คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม มีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือก อาชีพไม่แตกต่างจากเดิม และนักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มมีการรับรู้ ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่รับการให้คำปรึกษาเชิง จิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระ แต่ได้รับการเรียนรู้ ตามปกติในโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อสนเทศตามปกติทั่วไปจึงทำให้นักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการ

ส่งเสริมกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการรับรู้ข้อมูลด้านอาชีพอิสระเท่ากับกลุ่มทดลองและไม่ได้รับการฝึกการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้คะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะติดตามผลของนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระและนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 7 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระมีความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระที่ผู้วิจัยจัดขึ้น นักเรียนกลุ่มทดลองได้มีโอกาสสัมผัสกับประสบการณ์ตรงด้านอาชีพอิสระมากขึ้น นักเรียนได้เห็นถึงคุณลักษณะของอาชีพอิสระต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีคุณค่า น่าสนใจ มีโอกาสก้าวหน้า ร่ำรวยได้ สามารถทำได้และยังช่วยแก้ไขปัญหาการว่างงาน อีกทั้งอาชีพอิสระเหล่านั้นยังเป็นอาชีพที่อยู่ในความต้องการของสังคมในปัจจุบันนี้ นักเรียนได้เห็นตัวอย่างการประกอบอาชีพที่ง่าย มีรายได้ดี ถ้ามีความอดทน พร้อมทั้งได้รู้ช่องทางในการทำงาน และวิธีการที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ ทุก ๆ คนมีความกระตือรือร้นที่จะฝึกฝนทักษะของอาชีพอิสระต่าง ๆ ที่ได้สัมผัสด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521, หน้า 29) ยังได้กล่าวไว้ว่า การแนะนำอาชีพเป็นวิธีการหนึ่ง ที่จะช่วยพัฒนาความคิด ความสนใจที่ดีต่ออาชีพได้ การแนะนำอาชีพที่ได้ผลนั้นต้องอาศัยเทคนิควิธีการที่เหมาะสมและนอกจากนี้ พล แสงสว่าง (2529, หน้า 37) ได้สรุปไว้ว่าการดำเนินงานแนะนำอาชีพ ต้องใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพราะจะทำให้ที่น่าสนใจและเป็นรูปธรรมมากกว่าการชี้แจงบรรยายธรรมดา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรดา โทโค (2545) ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมแนะนำอาชีพที่มีต่อความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะนำอาชีพและกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งในระยะติดตามผลใช้เวลาห่างจากหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ การเรียนรู้ในชั้นเรียนยังคงอยู่ จึงทำให้ในระยะติดตามผลมีคะแนนความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระยังคงสูงอยู่ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมนั้น นักเรียนไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระ ซึ่งทำให้นักเรียนกลุ่มควบคุมตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ไม่เหมาะสมในระยะติดตามผล

จากเหตุผลที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระมีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 9 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระมีความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากว่าโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระที่จัดทำขึ้นสามารถให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ในด้านอาชีพอิสระ อีกทั้งนักเรียนยังได้รับการฝึกพัฒนาการตัดสินใจตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมเป็นการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและนำข้อมูลของตนมาวิเคราะห์และพิจารณา ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสม และจากผลการทดลองครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของมานี ผลอนันต์ (2541) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรีผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใกล้เคียงกับผลการศึกษาวิจัยของนวรรตน์ ปลื้มสติ (2544) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพที่มีต่อเจตคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพมีเจตคติต่ออาชีพอิสระหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากเหตุผลที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระมีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 9 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระมีความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากว่าข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ข้อมูลอาชีพอิสระ ได้รู้จักวิธีการประกอบอาชีพใหม่ ๆ ซึ่งนักเรียนเป็น

ความต้องการของนักเรียนเอง เพราะนักเรียนที่เข้ารับการทดลองเป็นนักเรียนที่มีความสนใจและสมัครใจเพื่อเข้ารับข้อมูลการประกอบอาชีพอิสระซึ่งในระยะก่อนการทดลองนักเรียนยังไม่มีแนวทางที่เหมาะสมและชัดเจน เมื่อนักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องตามความต้องการอีกทั้งยังมีการฝึกพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระที่เหมาะสมตามขั้นตอนจากโปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของตนเอง นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระที่เหมาะสมให้กับตนเองได้ ซึ่งโปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระนี้ได้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมและการเรียนรู้ยังคงทนในระยะติดตามผล ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของอริสรา รุจิราวโรดม (2545) ได้ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้บริการสนเทศด้านอาชีพ โดยคอมพิวเตอร์ที่มีต่อความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการให้บริการสนเทศด้านอาชีพ โดยคอมพิวเตอร์เลือกอาชีพได้สอดคล้องกับคุณลักษณะของตนเองในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เหตุผลที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระมีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 10 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระมีความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะหลังจากที่นักเรียนได้รับโปรแกรมข้อสนเทศด้านอาชีพอิสระแล้ว นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระที่เหมาะสมขึ้น เพราะนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ข้อมูล ข่าวสารในโลกของอาชีพอิสระ มีข้อมูลช่วยในการพัฒนาการตัดสินใจที่เป็นระบบ เกิดการพัฒนาการตัดสินใจที่เหมาะสมขึ้นในระยะหลังการทดลอง และยังส่งผลกับการพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระที่เหมาะสม อันเกิดจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลจากโปรแกรมที่ได้รับคงอยู่ถึงระยะติดตามผลซึ่ง สอดคล้องกับแนวความคิดของพรพิมล เกษมมากรินทร์ (2539) ได้กล่าวถึงนักเรียน

ที่อยู่ในวัยนี้ว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 13 – 18 ปี และเป็นวัยที่ต้องการค้นพบ ความถนัด ความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง ความเจริญเติบโตทางสมองอย่างเต็มที่ของเด็ก ทำให้เด็กสามารถใช้ความคิดเป็นของตนเอง เช่นการพิจารณาตัดสินใจเลือกเรียนสายวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับอาชีพ ที่ตนสนใจในอนาคต พยายามติดตามเรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ เพื่อการตัดสินใจที่แน่นอน วงแสงเดือน ประชาสุก (2545) ที่ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเทคนิคปากป้าสัก อำเภอเมืองเวียงจันทร์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการแนะแนวอาชีพมีเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระมีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในระยะติดตามผลกับระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจากเหตุผลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วและผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สนับสนุนผลของการวิจัยในครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่า โปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระช่วยพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระได้อย่างเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรีได้ และเป็นวิธีการที่มีความคงทน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลจากการวิจัยพบว่า การให้ข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง ดังนั้นครูแนะแนวในโรงเรียนสามารถนำโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพอิสระในโรงเรียน

2. ครูแนะแนวควรจัดให้มีนิทรรศการวันอาชีพอิสระโดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดฝึกอบรมการประกอบอาชีพอิสระของจังหวัดหรือในเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเป็นการนำเสนออาชีพอิสระต่าง ๆ ที่หลากหลายและเสริมสร้างความสนใจให้กับนักเรียนก่อนเข้าสู่โลกของงานอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. โปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระนี้สร้างขึ้นสำหรับใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรสร้างโปรแกรมข้อเสนอแนะด้านอาชีพอิสระสำหรับนักเรียนการศึกษานอกโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาว่า มีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพ
อิสระของนักเรียน